

Herwaardering van het christelijke verhaal voor de politiek

Moderator: Frank Petter

Pieter Jan Dijkman, hoofdredacteur van CDVerkenningen bij het Wetenschappelijk Instituut, hield een gloedvol betoog over de toekomst van christendemocratische politiek. Christelijke politiek is een sociale praktijk van vreedzaam en goed samenleven. Dat kan achter de voordeur maar het is ook daar voor de openbare ruimte. Christelijke politiek moet niet opgevat worden alsof de samenleving christelijke waarden opgelegd moet krijgen. Vanuit een christelijke visie sluiten we aan daar waar goed leven zich aandient – zonder die plaats in te nemen.

Hierin staat centraal dat mensen met elkaar en voor elkaar verantwoordelijk zijn. We hebben betrouwbare politici nodig die doen wat ze zeggen, die luisteren, die niet haatdragend zijn en die vertrouwen geven. Dijkman noemde voorbeelden als Resto van Harte en Buurtzorg als voorbeelden van initiatieven die bevorderd dienen te worden: dat is goed samenleven en verantwoordelijkheid nemen zoals we als volkspartij van actieve burgers dat graag zien. Ook stelde Dijkman dat christelijke politiek moet waken over de fundamentele rechten van alle mensen.

Met zijn herwaardering van het christelijke verhaal heeft de inleider op deze avond een duidelijke vloer gelegd voor hedendaagse christelijke politiek. “Geen moraal zonder verhaal’ want waardevolle politiek voor het CDA begint met een duidelijk zicht op de waarde van de christelijke traditie. Oorzaken van de verlegenheid die er bestaat omtrent christelijke politiek passeerden de revue. Zo is er altijd sprake van een zekere spanning tussen macht en moraal maar dat hoeft niet problematisch te zijn. We raken geleidelijk aan ook meer en meer los van de humanistische en christelijke bronnen van de westerse cultuur en democratische rechtsstaat. En dan is er nog de toenemende instrumentalisering (depolitiseren) van de overheid en de staat. Er is een blind geloof in economische vooruitgang, in rationalisering, technocratisering en schaalvergroting. Onze politici moeten daar niet blind in meegaan; “goed samenleven” gaat om heel veel meer dan koopkrachtplaatjes, een sluitende begroting, of wetten en regels. Christendemocratische politiek schept ruimte en zorgt voor een sfeer waarin niet de korte termijn belangen voorop staan, maar steeds weer de vraag naar het werkelijk goede leven en het goede samenleven centraal staat.

Religie is niet aan het verdwijnen. Wel is religie bezig met een transformatie, het neemt een andere verschijningsvorm aan. Secularisatie (ontkerkelijking en de verdwijning van religie uit het publieke leven) biedt geen overtuigende verklaring voor de daling van het aantal zetels van christelijke partijen. Er is sprake van een ander probleem voor de christelijke politiek: het gebrek aan een urgente boodschap, aan een langetermijnperspectief, aan een verhaal dat hoop voedt en daardoor grenzen overstijgt. Feitelijk is dit niet alleen een probleem van de christelijke politiek, maar van de gehele politiek, aldus Dijkman.

Zoals gewoonlijk volgde een levendige samenspraak met de aanwezigen.

Het CDA wil een brede volkspartij zijn, die mensen aanspreekt uit alle lagen in de bevolking - en van verschillende religieuze of niet-religieuze groeperingen. Zit er spanning tussen dit streven en het exclusieve christelijke mensbeeld? Het is een weten om te gaan met pluriformiteit; het is een uitdaging om te zoeken naar eenheid in verscheidenheid.

Gesteld werd dat het CDA zich momenteel onvoldoende sociaal profileert.

De diepste betekenis van subsidiariteit is volgens Dijkman gericht op mensen en hoe ze elkaar kunnen helpen. Dat betekent een mate van vrijheid en niet een sterk regulerende overheid. De overheid moet wel het recht waarborgen, dat is een wettelijke verplichting. Daarbij kan een overheid zich laten inspireren door de notie van barmhartigheid.

Aandacht werd gevraagd voor de figuur Christus. Christen zijn is volgeling van Christus willen zijn. Een van de aanwezigen verdedigde het utilitarisme: zoveel mogelijk geluk voor zoveel mogelijk mensen nastreven. Door Dijkman was utilitarisme - als onderdeel van het hedendaagse dominante wereldbeeld - juist tegenover de christelijke theologische traditie gezet: mensen worden geroepen om met elkaar en voor elkaar verantwoordelijkheid te nemen.

We leven in de spanning tussen de dagelijkse politiek en de christelijke traditie, zo constateerde de voorzitter van het CDA Brabant. Het CDA moet een waarde agenda willen voeren. Wat zijn nu die christelijke normen en waarden? Een reactie uit de zaal hierop was: Dat is bij voorbeeld wat je meegekregen hebt van je ouders. "Tussenheid" in plaats van "Overheid". Dan worden we weer een actieve volkspartij.

Pieter-Jan Dijkman en Frank Petter, beiden lid van de CDA metagroep Waarden, pleitten er voor om de christelijke waarden en normen te verbinden met de hele samenleving. Frank Petter sprak van een christelijk principe, te weten het borg staan voor de ander: dat is vertrouwen geven.

Door jonge CDAers werd geïnformeerd naar universele waarden. Volgens Dijkman heeft de publieke waarde van het Christendom een universele strekking. Daarmee wil hij een brug slaan tussen seculiere burgers en burgers die religieus geïnspireerd zijn. De christelijke traditie is voor alles een traditie die gestalte krijgt door de hoop. In zijn inleiding had hij al genoemd de liefde (Agape) die het christendom een ongekende en universele kracht geeft en zoekt naar het beste voor ieder. Geloof (vertrouwen, overgave) hoop en liefde hebben universele betekenis.

Verslag: Dorien Sijm